

KØBENHAVNS FÆNGSLER

4. oktober 2010

Program for Retsudvalgets studiebesøg onsdag den 13. oktober 2010 på Vestre Fængsel, Politigårdens Fængsel og Cafe Exit

Som bilag er en kortfattet beskrivelse af København Fængsler og af Cafe Exit.

Klokken   Programpunkt

- 08.45   Fælles afgang fra Christiansborg (Store trappe)
- 09.00   Retsudvalget ankommer til Vestre Fængsel
Der vil blive serveret lidt morgenbrød under orienteringen
- 09.05   Orientering om Københavns Fængsler:
Varetægtsfængslede generelle vilkår, herunder:
Håndtering af "Bander": "Nedlæggelsen" af A81-afdelingen
Indsatte og stoffer: Projekt Over Muren - tilgængelighed og behandling
Fokus på tidlig indsats: Samarbejde med Københavns Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning.
Medarbejderforhold: Arbejds miljø og psykologisk kriseberejdskab
Mødelokale A
- 10.00   Rundgang i fængslet
- Den Centrale Afdeling - sikringsrum og skranken – transport og retsfremstillinger
  - Sydfløjen – Modtagelsen - dagligdagen for unge under 18 år
  - Vestre Hospital – Håndtering af psykisk syge
  - Skolelokalerne - Undervisning/aktivering af indsatte
  - Vestre Fængsels Kirke
  - Besøgsfaciliteter – vilkår for børns besøg
- 10.40   Transport til Politigårdens Fængsel – rundgang og orientering. Fængslet kan tilbyde transport
- 11.20   Afslutning og transport til Cafe Exit.
- 11.45   Ankomst til Cafe Exit

Københavns Fængsler
Vigerslev Allé 1D
Postbox 701
DK-2450 København SV
Telefon +45 7255 5000
Telefax +45 7255 5002
kf@kriminalforsorgen.dk
www.kfinfo.dk

11.50 Orientering om ideen bag Cafe Exit – målgrupper og aktiviteter. Økonomi, styring og strategi. Samarbejdspartnere.

12.10 Rundvisning og præsentation af Cafe og øvrige faciliteter.

Cafe Exit vil være vært ved en let frokost som tilberedes af Cafeens brugere.

Der vil i forbindelse med frokosten være mulighed for at møde repræsentanter for brugerne, frivillige, bestyrelsen og ansatte.

13.15 Afslutning og afgang fra Cafe Exit

13.30 Ankomst til Christiansborg

Peter Vesterheden
Fængselsinspektør

Ann Skov Sørensen
Leder Cafe Exit

Kortfattet beskrivelse af København Fængsler

Københavns Fængsler – som består af Vestre Fængsel, Blegdamsvejens Fængsel, Politigårdens Fængsel og Nytorvs Fængsel - har som hovedopgave at fungere som arresthus for det storkøbenhavnske område.

Fængslet er med sine 545 pladser og over 700 medarbejdere Kriminalforsorgens største institution.

Fængslets kapacitet er fordelt således:

- 511 arresthuspladser, heraf 420 pladser på Vestre Fængsel (herunder særlig arrestafdeling til AK81'ere) og 91 pladser på Blegdamsvejens Fængsel
- 9 afsoningspladser for negative stærke indsatte (Bandidos) på Vestre Fængsel
- 25 pladser i Politigårdens Fængsel - en særlig arrestafdeling primært til voldelige/truende banderelaterede.

Nytorvs Fængsel bruges alene i dagtimerne i forbindelse med retsfremstillinger i Københavns Byret. Fængslet har dog i kortere perioder været brugt til nødbelæg.

Fængslet huser både kvindelige og mandlige indsatte. Fængslet har et særligt "unge afsnit" på Vestre Fængsel. I første halvår af 2010 har der i gennemsnit været indsat 10,5 unge under 18 år, heraf ca. 30 % udenlandske statsborgere.

Københavns Fængsler har en landsdækkende "hospitalsfunktion" for hele kriminalforsorgen.

Fængslet har en omfattende opgave med transporter til retterne i Storkøbenhavn og medarbejdere fra fængslet fremstiller/bevogter i retterne. Fængslet har også transport og fremstillingsopgaven for varetægtsfængslede som af Kriminalforsorgen placeres uden for Københavns Fængsler.

Vestre Fængsel

Vestre Fængsel er opført i 1895 og betydeligt udvidet i 1918. Fængslet har i dag plads til 429 indsatte, heraf 36 i Vestre Hospital og 33 på en særlig kvindeafdeling. Der er tale om traditionelt ældre fængselsbygninger med ydermur og andre sikringsforanstaltninger.

Københavns Fængsler bebyggede areal er samlet ca. 37.000 kvadratmeter.

Belægget

Den absolut største del af Københavns Fængsler belæg er varetægtsarrestanter fra københavnsområdet. Den øvrige del af belægget er navnlig

indsatte på udlændingeloven, indsatte der udstår kortere frihedsstraffe eller afsonere, der afventer overførsel til andre af Kriminalforsorgens institutioner.

Der sker i gennemsnit ca. 4.800 indsættelser pr. år på Københavns Fængsler. Ca. 30 % af de som indsættes opholder sig under 3 dage i fængslet, ca. 30 % mellem 3 og 30 dage. 20 % har længere ophold i fængslet end 90 dage.

Godt 60 % af de indsatte løslades fra fængslet, heraf op mod 50 % fra varetægt eller ved domsafsigelsen.

Det gennemsnitlige belæg i første halvår af 2010 har været på 101,2 %. I første kvartal var der i gennemsnit 45,6 % udenlandske statsborgere – heraf ca. 1/3 dog med bopæl i Danmark (dansk CPR. nr.). En stor del af de danske statsborgere har anden etnisk baggrund end dansk.

Hovedfordelingen af de 551,8 indsatte i første halvår af 2010 var således:

<i>Indsatte</i>	<i>Antal</i>	<i>%</i>
Afsonere	52,6	9,5
Anholdte	10,5	1,9
Varetægtsfængslede	450,2	81,6
Udlændingeloven	37,9	6,9
Kvinder	37,4	6,8
Unge under 18 år	10,1	1,8
Isolerede efter rettens bestemmelse	4,5	
Udenlandske statsborgere	251,6	45,6

Organisation og personale

Fængslet ledes af en direktion bestående af fængselsinspektør Peter Vesterheden, økonomichef Peter Rask og vicefængselsinspektør Morten Gudmand-Høyer.

Pr. juli 2010 er der ved Københavns Fængsler ansat 720 medarbejdere inklusiv deltidsansatte, flexjobbere mm, hvilket svarer til ca. 710 årsværk, heraf fordelt på følgende hovedgrupper:

- Chefgruppe (10 inklusiv direktion), herudover mellemledere med forskelligt fagansvar og uddannelsesmæssig baggrund
- Uniformerede i basisstillinger (485, heraf 70 fængselsbetjente under uddannelse)
- Helsepersonale (herunder 7 læger, 22 sygeplejersker samt deltidsansatte psykiatriske konsulenter mm)
- Lærere
- Værkmestre mm – herunder fagudlærte håndværkere, kokke, ejendomsfunktionærer
- Præster, imam, socialrådgivere
- Diverse administrativt personale

Fængslets sygefravær var i 2009 på 16,9 bruttodage.

Økonomi mm

Københavns Fængsler totalbudget for 2010 er på ca. 303 mio. kr., der fordeler sig på ca. 256 mio. kr. til lønninger og ca. 47 mio. kr. til øvrig drift.

På Vestre Fængsel afsluttes i september en større tagrenovering og der er planlagt udskiftning af cellevinduer i løbet af 2010/11. Fængslet undersøger i øjeblikket udskiftning af varmeanlæg til et tostrengt system af energimæssige årsager.

Sikkerhed

Sikkerhedshensyn gør, at alle aktiviteter omkring indsatte helt primært holdes inde i fængslet – fra beskæftigelse, skole over pårørendebesøg, fritidsaktiviteter til lægekonsultation mm., idet dog mere komplicerede undersøgelser og behandlinger sker under transport til civile sygehuse mm.

Sikkerhedsmæssigt er de mange transporter og retsfremstillinger den væsentligste udfordring. Bandedproblematikken gør dog tillige at der internt i fængslet er etableret en række procedurer således at fx AK81'ere holdes helt adskilt fra øvrige indsatte.

Vold og trusler mellem indsatte er stigende.

Indsattes talsmænd oplyser, at indsatte oftere end tidligere "tvinges til at vælge side", og at særligt indsatte med dansk baggrund trues således at de vælger "frivillig" isolation og svage indsatte tvinges til indsmugling og afkræves penge for at kunne være i "fred".

Såvel på Vestre Fængsel som på Blegdamsvejens Fængsel er der hyppige udfordringer med råben til indsatte ("ulovlig kommunikation") og indkast af stoffer (hash) og mobiltelefoner.

Øvrige udfordringer

Fængslet har problemer med at skaffe (celle-)arbejde til indsatte og i øvrigt med at opfylde ønsker om undervisninger og andre aktiviteter.

Fængslet har senest indgået aftale med København Kommune om at arrangere samtaler med kommunens sagsbehandlere som led i Københavns Kommunes "Exitstrategi". Målet er en så tidlig indsats som muligt – også i lyset af at ca. 50 % af indsatte i Københavns Fængsler løslades "til gaden". Fængslets ser gerne denne model udbredt til øvrige kommuner.

Nærmere om fængslet kan ses på www.kfinfo.dk

Nærmere om misbrugsbehandlingsprojektet Projekt Over Muren kan ses på www.kfkk.dk

Exits idégrundlag

Exit er et kirkeligt socialt arbejde, som formidler muligheder og giver nyt håb til indsatte og ex-indsatte. I fællesskabet kan den enkelte erhverve sig indsigter og udvikle evner, der kan hjælpe til at tage ansvar for eget liv, bryde tidligere mønstre og indtage en plads i samfundet.

Baggrunden for arbejdet er tanken om at opbygge et samlingssted i kirkeligt regi, hvor indsatte og ex-indsatte kan mødes og få hjælp til en ny begyndelse. Det skal ske med udgangspunkt i – og respekt for – den enkeltes situation. Det skal være en opfølgning, hvor man ser det enkelte menneske som en helhed – og dermed ser på både dets sociale, psykiske, åndelige og praktiske behov.

Vores mål er at hjælpe hele mennesket. Det handler ikke blot om at få et job, et nyt netværk eller et sted at bo. Tingene hænger sammen, og målet er at hjælpe det enkelte menneske til at tage ansvar for sit eget liv og til at arbejde med de udfordringer, som kommer. Derfor er der et varieret udbud af tilbud i Exit, så det enkelte menneske kan vælge det, der passer ind i vedkommendes situation.

Exit er et frirum, hvor der er et levende fællesskab, engagement og masser af liv, et frirum, hvor man kan komme, som man er, og hvor det enkelte menneske mødes uforbeholdent. I Exit præsenteres den enkelte for en række forskellige muligheder og tilbud, som vedkommende kan benytte sig af – efter eget ønske og valg. Vedkommende må også være forberedt på at blive udfordret af forventninger og krav, men der stilles ingen betingelser. Tilbuddene står åbne for alle indsatte og ex-indsatte – også selv om vedkommende er "faldet i" flere gange. Exit ønsker at fastholde den enkelte i håbet om, at forandring er mulig, uanset om det er første gang, man forsøger "en anden vej", eller allerede har forsøgt den mange gange.

Exits arbejdskultur

Grundlaget for Exits arbejde er det kristne menneskesyn. Vi tror, at mennesket er skabt i Guds billede, og derfor tror vi på, at det enkelte menneske har en unik værdi, at det er ukrænkeligt og ligeværdigt, uden skelen til eventuel kriminel fortid.

Vi ser mennesket som en helhed og møder mennesker i øjenhøjde som ligeværdige borgere. Vi "taler med" – ikke "om" eller "til" mennesker. Vi møder mennesker åbent og uden forbehold, uanset om vedkommende har flere års afsoning med i bagagen eller står med en ren straffeattest.

Vi anerkender, at kriminel adfærd ofte er betinget af svigt under opvæksten, samfundsmæssige strukturer osv., men samtidig fastholder vi, at det enkelte menneske må tage ejerskab over sin egen historie og vedkende sig sin skyld og sit ansvar, hvis det skal have mulighed for en ny begyndelse. Vi kan ikke lægge ansvaret over for ofrene i bred forstand fra os ved at sige, at det er andres eller samfundets skyld.

Samtidig må vi fastholde samfundet på dets ansvar i forhold til at tage imod og integrere mennesker, der har afsonet deres straf, så de får mulighed for at leve et meningsfyldt liv i samfundet.

Exits arbejdsmetoder

Arbejdet i Exit er karakteriseret af en helhedsorienteret og målrettet indsats i forhold til det enkelte menneske. Vi tager udgangspunkt i den enkeltes situation, kvalifikationer og muligheder og hjælper vedkommende til at blive afklaret i, hvilke realistiske muligheder han/hun har for at komme videre. Samtidig med at den enkelte får hjælp til at komme i gang med uddannelse eller job, kan vedkommende opbygge et nyt netværk gennem en hel vifte af sociale tilbud – lige fra Exit-venner og kultureftermiddage til samtaler med psykolog og terapeut.

Det er frivilligt, om man vil gøre brug af Exits tilbud – og hvis man er begyndt på et forløb, kan man når som helst stoppe. En stor del af indsatsen udføres ved hjælp af frivillige. Det giver en betydningsfuld ligeværdighed, for de mennesker, som *frivilligt* bruger Exit, møder her mennesker, der kommer og gør et *frivilligt* arbejde.

I Exit er der plads til at tale om tro og livets store og små spørgsmål. Hvis nogen har brug for dybere eksistentielle samtaler, kan vi trække på præster, psykolog og terapeuter.

Det er en stor fordel, at Exit ikke har indberetningspligt i forhold til Kriminalforsorgen eller andre myndigheder, og at medarbejderne har tavshedspligt. Det giver stor åbenhed og tillid.

Arbejdet i Exit er bygget op i mangesidet teamstruktur, som omfatter både ansatte og frivillige. Vi tror, at vi opnår de bedste resultater ved at arbejde sammen, så vi hver især kan bidrage med det, vi er gode til, så alles evner og kompetencer bruges bedst muligt i vores fælles opgave. Derfor har vi opbygget et netværk af samarbejdspartnere, som er specialister på deres felt (beskæftigelsesvejledning, juridisk rådgivning, gældsrådgivning, socialrådgivning, terapi m.v.). Samarbejdspartnerne omfatter både organisationer og fagpersoner.

I medarbejderteamet er vi parat til at prøve "det uprøvede". Der er plads til at prøve nye løsninger, og vi er ikke bange for at begå fejl, men ser det som en naturlig del af udviklingen af arbejdet. Vi er heller ikke bange for at spørge andre til råds, og der er en stor åbenhed for sparring, for vi tror, at vi alle kan lære mere og blive bedre til det, vi er gode til. Det gi-

ver en arbejdskultur, der er præget af arbejdsglæde, nysgerrighed og engagement. Den er meget værdifuld for arbejdet i Exit og de resultater, vi har nået.

Exit er et tilbud til ex-indsatte og indsatte, som under fængselsopholdet beslutter sig for at ville "starte på en frisk", når afsoningen er overstået. Exits tilbud spænder fra uformelt, hyggeligt samvær over beskæftigelsesprojekt og juridisk rådgivning til samtaler med terapeut og psykolog. Målet er at skabe nye netværk og hjælpe indsatte og ex-indsatte til at leve som aktive mennesker uden kriminalitet.

Privat initiativ

Exit blev oprettet i 2007 på initiativ af Fangekoret, præster fra Vestre Fængsel og Apostelkirken og drives som en selvstændig forening.

Exits arbejde finansieres af midler fra offentlige puljer og private fonde. Exit har modtaget økonomisk støtte fra bl.a. Folkekirkens Udviklingsfond, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Københavns Kommune, Ole Kirks Fond, Trygfonden, Velux-fonden, Tips & Lotto-puljen og Vesterbro Lokaludvalg.

"Fra indsat til ansat"

Resultater af toårigt beskæftigelsesprojekt, der begyndte den 1. februar 2008 og sluttede den 31. januar 2010

Mål og resultater			
"Fra indsat til ansat"			
	Mål	Resultat	% af dem, der har gennemført aktiviteter
Visiterede	80	132	
Ikke dømt for ny kriminalitet		119	90%
Har gennemført planlagte aktiviteter		106	
Stadig i gang med forløb/afklaring		26	
I job, fleksjob m.v.	38	16	15%
I gang med uddannelse uden dagpenge/kontanthjælp		17	16%
I gang med støttet uddannelse, revalidering	8	15	14%
I lære, elevplads m.v.	4	9	8%
I alt på arbejdsmarkedet	50	57	53%
Fået øget motivation til at komme i job eller uddannelse		85	80%
Fået et velfungerende netværk		85	80%
I frivilligt arbejde mere end 10 timer ugentligt		23	22%
Mentorordninger		48	
Samarbejde med virksomheder		28	